

Procesy a úlohy

PROCESY	
chkconfig [<volba> [<sluzba> [<dostupnost>]]]	--add <sluzba> přidá službu pod správu chkconfig, --del <sluzba> odstraní službu, --level <uroven_behu_systemu> určí úroveň běhu systému, --list / --list <sluzba> vypíše všechny služby / danou službu a jejich/její dostupnost {off on} na všech úrovních běhu systému <pre># chkconfig httpd on</pre> (povolí službu na úrovních běhu systému 2, 3, 4 a 5) <pre># chkconfig --level 234 qemu off</pre> (zakáže službu na úrovních běhu systému 2, 3 a 4) <pre>\$ chkconfig --list egrep -i "rexe rlogin rsh"</pre> (vypíše dané služby a jejich dostupnost na všech úrovních běhu systému)
systemctl <prikaz> [<sluzba ...>] (platí od RHEL 7)	enable povolí službu, disable zakáže službu, is-enabled zjistí dostupnost služby („service unit“) automaticky po startu systému, mask zabrání automatickému či manuálnímu spuštění služby, unmask zruší účinek příkazu „mask“, --user spravuje uživatelské systemd soubory (služby) <pre># systemctl enable httpd</pre> (povolí službu automaticky po startu systému) <pre># systemctl mask postfix.service</pre> (zabrání automatickému či manuálnímu spuštění služby) <pre>\$ systemctl list-unit-files -t service</pre> (vypíše všechny služby a jejich dostupnost)
service [<sluzba>] <prikaz>	start spustí službu, stop zastaví službu, restart restartuje službu, reload znovu načte konfigurační soubor služby, status zobrazí stav služby <pre># service cups restart # /etc/init.d/cups restart</pre> (restartuje danou službu) <pre># service --status-all</pre> (zobrazí stav všech služeb)
systemctl <prikaz> [<sluzba ...>] (platí od RHEL 7)	start spustí službu, stop zastaví službu, restart restartuje službu, reload znovu načte konfigurační soubor služby, status zobrazí stav služby („service unit“), is-active vypíše, zda je služba aktivní (běží) nebo neaktivní, --user spravuje uživatelské systemd soubory (služby) <pre># systemctl restart cups</pre> (restartuje danou službu) <pre># systemctl list-units -t service</pre> (zobrazí stav nainstalovaných služeb) <pre># systemctl list-units -t service --state=running</pre> (zobrazí běžící služby) <pre># systemctl list-units -t service --all</pre> (zobrazí stav všech služeb)
systemctl list-jobs (platí od RHEL 7)	vypíše všechny úlohy, které systemd aktuálně provádí

PROCESY	
<prikaz> [<argument ...>]	spustí spustitelný program (binární soubor) v aktuálním shellu; program je vestavěný příkaz shellu či příkaz nalezený v \$PATH nebo v zadané cestě \$ date
bash sh [<prikaz soubor> [<argument ...>]]	spustí shell, příkaz či soubor (i bez nastavených práv ke spuštění) ve vnořeném shellu; soubor hledá v pracovním adresáři a v \$PATH, -r spustí omezený shell, -c <retezec> čte příkazy z daného řetězce, -s čte příkazy ze STDIN, -x spustí skript v debug režimu \$ sudo bash -c "echo 'Vítejte na moji strance' > /var/www/html/index.html" (přesměruje výstup příkazu do daného souboru bez nutnosti přihlásit se na účet uživatele root)
source . <soubor> [<argument ...>]	spustí daný soubor (i bez nastavených práv ke spuštění) v aktuálním shellu; soubor hledá v pracovním adresáři a v \$PATH \$. ~/.bash_profile (obnoví profil uživatele bez nutnosti opětovného přihlášení)
<soubor> [<argument ...>]	spustí spustitelný soubor ve vnořeném shellu; soubor hledá v \$PATH nebo v zadané cestě \$ ./skript
command <prikaz> [<argument ...>]	spustí vestavěný příkaz shellu nebo příkaz nalezený v \$PATH, přičemž ignoruje jakoukoliv funkci shellu pojmenovanou shodně s názvem příkazu (shell hledá název příkazu v tomto pořadí: funkce shellu, vestavěné příkazy shellu, spustitelné soubory v \$PATH)
builtin <prikaz> [<argument ...>]	spustí vestavěný příkaz shellu, přičemž ignoruje jakoukoliv funkci shellu pojmenovanou shodně s názvem příkazu (shell hledá název příkazu v tomto pořadí: funkce shellu, vestavěné příkazy shellu, spustitelné soubory v \$PATH)
exec [<prikaz> [<argument ...>]] [<presmerovani ...>]	nahradí shell daným příkazem (nevytvoří se žádný nový proces) nebo provede přesměrování \$ exec bash (nahradí shell bashem) \$ exec > output.txt (přesměruje veškerý výstup do souboru „output.txt“ pro aktuální proces shellu)
pstree [<PID uzivatel>]	zobrazí stromovou strukturu procesů v abecedním pořadí, počínaje procesem "init" (systemd) nebo daným PID či procesy vlastněnými daným uživatelem, -n v číselném pořadí (podle PID), -p vypíše PID, -u vypíše uživatele

PROCESY	
<p>ps</p>	<p>zobrazí statický seznam běžících procesů přihlášeného uživatele na daném terminálu (PID - identifikační číslo procesu, TTY - terminál, ze kterého byl proces spuštěn (znak „?“ znamená, že s procesem není spojen žádný terminál), TIME - čas, po který byl proces zpracováván procesorem, CMD - příkaz či proces a jeho parametry), -e všechny procesy všech uživatelů, -f podrobný výpis (navíc zobrazí UID - vlastníka procesu, PPID - rodičovský proces daného procesu, C - využití procesoru, STIME - čas spuštění procesu), -l úplný výpis (navíc zobrazí F - příznak procesu (0 - běžný proces, 1 - rozvětvený, ale nespuštěný proces, 4 - proces běžící s právy roota, 5 - kombinace předchozích hodnot), S - stav procesu („R“ běžící proces, „S“ spící proces (čekající na dokončení události), „D“ spící proces nereagující na signály (obvykle I/O), „T“ pozastavený proces, „Z“ zombie (defunct) proces - ukončený proces, který stále zabírá PID, jelikož rodičovský proces si není vědom jeho stavu ukončení), C - vytížení procesoru v %, PRI - priority procesu, NI - hodnotu priority zadanou příkazem „nice“, SZ - celkovou velikost paměti v blocích, kterou proces zabírá, WCHAN - adresu funkce jádra, kde proces čeká na určitou událost (u běžícího procesu je „-“)), -p <PID> daný proces, -C <program> procesy daného programu, -U <uživatel UID> procesy daného uživatele, -G <skupina GID> procesy dané skupiny, -t <terminal> procesy na daném terminálu, -o <format> podle daného formátu, --sort <specifikace> třídí procesy podle dané specifikace, -Z vypíše bezpečnostní kontext SELinuxu</p> <pre>\$ ps -ef grep sshd</pre> <p>(vyhledá v běžících procesech daný proces)</p> <pre>\$ ps -lt pts/1</pre> <p>(vypíše podrobný seznam běžících procesů na daném terminálu)</p> <pre>\$ ps -p \$\$</pre> <p>(vypíše aktuální proces shellu)</p> <pre>\$ ps -p 1 -o comm=</pre> <p>(vypíše jméno procesu podle jeho PID)</p> <pre>\$ ps -eo pid,ppid,user,%mem,%cpu,comm --sort=-%cpu</pre> <p>(třídí procesy podle vytížení procesoru)</p> <pre>\$ ps -eo pid,ppid,user,%mem,%cpu,comm --sort=-%mem</pre> <p>(třídí procesy podle vytížení paměti)</p>
<p>top</p>	<p>zobrazí interaktivním a dynamickým způsobem seznam procesů, včetně jejich PID, vlastníka, priority nebo stavu a celkové využití CPU, paměti a swapu, -u <uživatel> procesy daného uživatele, -p <PID> daný proces; interaktivní volby: f zobrazí nabídku položek, které lze přidat jako další sloupec do výstupu příkazu (např. swap, UID či PPID), M seřadí procesy podle využití paměti, P seřadí procesy podle využití procesoru (implicitně), k <PID> ukončí daný proces, q ukončí program</p>

PROCESY	
pidof <jmeno_procesu>	zobrazí PID daného procesu \$ ps -p \$(pidof sshd) (vyhledá v běžících procesech daný proces)
pgrep <vzor>	vypíše PID procesů odpovídajících vzoru, -f odpovídá celému příkazovému řádku (nejen názvu procesu), včetně cesty ke spustitelnému souboru, argumentů a voleb, -l vypíše i jméno procesu, -P <PPID> vypíše procesy nadřazeného procesu, -c vypíše počet odpovídajících procesů, -i ignoruje velikost písmen, -u <uzivatel UID> procesy daného uživatele \$ pgrep http (vypíše PID httpd procesů)
nice [[-n] <priorita>] <prikaz>	spustí proces se změněnou prioritou (hodnotou „nice“), parametr „priorita“ uvádí hodnotu, která se odečte nebo přičte k výchozí hodnotě (implicitně 0), pokud se vynechá, hodnota se automaticky sníží o 10; priorita se udává v rozmezí -20 až 19, čím nižší číslo, tím vyšší priorita, záporné hodnoty smí nastavit pouze root; bez argumentu vypíše aktuální zděděnou prioritu \$ nice -n 15 rm -rf ~/tmp/* (sníží prioritu procesu o 15) # nice -n -15 ls /etc cpio -ov > /dev/rmt0 (zvýší prioritu procesu o 15)
renice [-n] <priorita> <identifikator>	změní prioritu (hodnotu „nice“) běžícího procesu, hodnota priority se zadává v absolutním tvaru v rozmezí -20 až 19; běžný uživatel smí prioritu pouze snižovat, [-p] <PID> určí proces, -u <uzivatel> určí procesy daného uživatele, -g <skupina> určí procesy dané skupiny # renice -n 5 987 (nastaví prioritu daného procesu) # renice -n -20 -u root (zvýší prioritu všech procesů uživatele root na maximum) # renice -n 19 -g users (sníží prioritu všech procesů skupiny „users“ na minimum)
Ctrl+c	ukončí běžící proces v popředí
Ctrl+d	ukončí běžící proces, který čte data ze STDIN nebo ukončí současný shell

PROCESY	
kill [<signal>] <PID ... %cislo_ulohy ...>	<p>(-15) ukončí proces či úlohu odpovídající danému ID standardním způsobem (signál SIGTERM), -9 ukončí proces ihned (signál SIGKILL), -1 ukončí proces, u démonů znovu načte jejich konfigurační soubor (signál SIGHUP), -17 upozorní rodičovský proces na události podřízených procesů (signál SIGCHLD), -19 pozastaví proces (signál SIGSTOP), -18 spustí pozastavený proces (signál SIGCONT), -l vypíše seznam všech signálů, -s <signal> určí signál; signál se zadává číslem nebo jménem (s předponou „SIG“ či bez ní a bez ohledu na velikost písmen)</p> <pre># kill -9 1 # kill -SIGKILL 1 # kill -KILL 1 # kill -sigkill 1 # kill -kill 1</pre> <p>(ukončí ihned daný proces)</p> <pre>\$ kill %3</pre> <p>(ukončí danou úlohu)</p> <pre>\$ kill -s SIGCHLD 1376</pre> <p>(ukončí zombie proces odesláním signálu SIGCHLD rodičovskému procesu)</p>
killall [<signal>] <jmeno_procesu ...>	<p>(-15) ukončí všechny procesy odpovídající danému jménu (vhodné zvláště při více spuštěných procesech jednoho programu) standardním způsobem (signál SIGTERM), -9 ukončí proces ihned (signál SIGKILL), -19 pozastaví proces (signál SIGSTOP), -18 spustí pozastavený proces (signál SIGCONT), -l ignoruje velikost písmen, -l vypíše seznam všech signálů, -s <signal> určí signál, -u <uzivatel> ukončí všechny procesy daného uživatele; signál se zadává číslem nebo jménem (s předponou „SIG“ či bez ní a bez ohledu na velikost písmen)</p> <pre># killall -9 sshd</pre> <p>(ukončí ihned dané procesy)</p>
pkill [<signal>] <vzor>	<p>(-15) ukončí proces odpovídající danému vzoru standardním způsobem (signál SIGTERM), -9 ukončí proces ihned (signál SIGKILL), -19 pozastaví proces (signál SIGSTOP), -18 spustí pozastavený proces (signál SIGCONT), -f odpovídá celému příkazovému řádku (nejen názvu procesu), včetně cesty ke spustitelnému souboru, argumentů a voleb, -i ignoruje velikost písmen, -u <uzivatel UID> procesy daného uživatele; signál se zadává číslem nebo jménem (s předponou „SIG“ či bez ní a bez ohledu na velikost písmen)</p>
fuser [<soubor ... zarizeni ...>]	<p>vypíše procesy používající daný soubor či zařízení, -m vypíše procesy používající celý souborový systém, na kterém daný soubor leží, -u vypíše vlastníka procesu, -k ukončí proces, -i žádá o potvrzení, -v podrobný výpis</p> <pre>\$ fuser -kiv /dev/cdrom</pre> <p>(ukončí procesy používající dané zařízení)</p>
strace [<prikaz>]	<p>sleduje systémová volání a signály volané a přijímané procesem, -e <vyraz> sleduje dané systémové volání, -o <soubor> zapíše výstup do souboru, -p <PID> sleduje běžící proces, -c počítá čas, volání a chyby pro každé systémové volání a zobrazí shrnutí při ukončení programu</p>

PROCESY	
ltrace [<prikaz>]	sleduje volání sdílených knihoven a signály volané a přijímané procesem, -e <vyraz> sleduje dané volání knihovny, -o <soubor> zapíše výstup do souboru, -p <PID> sleduje běžící proces, -c počítá čas a volání pro každé volání knihovny a zobrazí shrnutí při ukončení programu, -S navíc zobrazí systémová volání
rpcinfo [<IP_adresa jmeno_pocitace>]	-p vypíše RPC služby (jejich identifikační číslo, verzi, protokol, port a název) běžící pod správou portmapperu na lokálním či daném počítači; seznam všech RPC programů je uveden v <i>/etc/rpc</i>
clustat	zobrazí stav clusteru
pcs status (platí od RHEL 6)	zobrazí stav clusteru

ÚLOHY	
jobs [%<cislo_ulohy> ...]	vypíše danou úlohu (její číslo, „+“ či „-“ označující poslední nebo předchozí úlohu, status a příkaz spojený s úlohou) v aktuálním shellu, -l včetně PID, -r vypíše pouze běžící úlohy, -s vypíše pouze pozastavené úlohy, -n vypíše pouze změny od předchozího spuštění; bez argumentu vypíše všechny pozastavené úlohy a úlohy běžící na pozadí
<prikaz> &	spustí úlohu na pozadí ve vnořeném shellu
Ctrl+z	pozastaví běžící úlohu v popředí
suspend	pozastaví provádění aktuálního shellu, dokud neobdrží signál SIGCONT, -f pozastaví přihlašovací shell
bg [%<cislo_ulohy> ...]	spustí pozastavenou úlohu na pozadí; bez argumentu spustí poslední pozastavenou úlohu
fg [%<cislo_ulohy>]	spustí pozastavenou úlohu v popředí nebo úlohu z pozadí přesune do popředí; bez argumentu spustí poslední pozastavenou úlohu či přesune poslední spuštěnou úlohu na pozadí do popředí
nohup <prikaz>	spustí daný příkaz tak, že je odolný vůči signálu SIGHUP (běží i po odhlášení uživatele); výstup příkazu se ukládá do souboru „nohup.out“ v pracovním adresáři # nohup find /tmp -name core -print > core.txt & (spustí na pozadí daný příkaz, který běží i po odhlášení uživatele)
watch <prikaz>	spustí příkaz opakovaně v pravidelných intervalech 2 sekund, -n <n> každých <i>n</i> sekund, -d zvýrazní změny na výstupu, Ctrl+c ukončí program \$ watch -n 1 date (zobrazí aktuální čas) \$ watch -d iostat (zobrazí změny na I/O zatížení disků a rychlosti zápisu a čtení dat) \$ watch "ps -eo %cpu,pid,user,args --sort=%cpu head -11" (zobrazí dynamický seznam 10 procesů, které nejvíce využívají procesor)

ÚLOHY	
wait [<PID %cislo_ulohy>]	čeká na ukončení daného procesu či úlohy běžící na pozadí aktuálního shellu, pak zanikne; vrátí návratový kód posledního procesu, pokud proces neexistuje, vrátí kód 127; bez argumentu čeká na ukončení všech procesů běžících na pozadí aktuálního shellu a návratový kód je 0 \$ wait \$! && echo "OK" (čeká na ukončení posledního procesu běžícího na pozadí)
sleep <doba>	nastaví časový interval, během něhož nedochází k žádné aktivitě (vhodné zejména v případě, kdy je třeba zajistit určitou časovou prodlevu před spuštěním dalšího příkazu); doba trvání je uvedena číslem a příponou s v sekundách (implicitně), m v minutách, h v hodinách, d ve dnech \$ sleep 10 && echo "Uplynulo 10 sekund." (spustí následující příkaz po uplynutí 10 sekund)
at <cas> [<datum>] [<dalsi_casove_urceni>]	spustí úlohu jednorázově v uvedený čas; příkazy, které se mají provést, se čtou ze STDIN nebo ze souboru, -f <soubor> čte příkazy z daného souboru, -c <cislo_ulohy> zobrazí obsah naplánované úlohy, -d <cislo_ulohy> odstraní naplánovanou úlohu (obdoba příkazu „atrm“), -l vypíše seznam naplánovaných úloh (obdoba příkazu „atq“), -m odešle uživateli email po dokončení úlohy \$ at 20:00 25.06.2007 <- ' \$ at 7am today + 3 weeks <- ' at> mail root < nabidka.txt <- ' at> Ctrl+d (odešle v daný čas uživateli root email s obsahem uvedeného souboru) \$ echo "date > date.txt" at noon Sunday (spustí v daný čas příkaz, jehož výstup zapíše do uvedeného souboru) \$ at -mf seznam 20:00 25.06.2007 (provede v daný čas seznam příkazů uvedených v souboru a po dokončení úlohy odešle uživateli email)
atq at -l	vypíše seznam naplánovaných úloh (číslo úlohy, čas spuštění, jméno uživatele, jenž úlohu naplánoval)
atrm at -d <cislo_ulohy ...>	odstraní naplánovanou úlohu
lpr [<soubor>]	tiskne soubor; není-li soubor uveden, čte ze STDIN, -P <tiskarna> určí tiskárnu, -# <n> určí počet kopií
lpq	vypíše úlohy v tiskové frontě výchozí tiskárny, -P <tiskarna> určí tiskárnu, -a úlohy na všech tiskárnách, -l podrobný výpis
lprm [<cislo_ulohy> -]	odstraní danou úlohu z tiskové fronty či celou frontu, -P <tiskarna> určí tiskárnu; bez argumentu odstraní současnou úlohu na výchozí tiskárně

ÚLOHY	
crontab [<soubor>]	<p>nastaví existující soubor pro pravidelné spouštění uvedených úloh prostřednictvím démona cron, -e vytvoří či edituje crontabový soubor, -l vypíše obsah crontabového souboru, -r odstraní crontabový soubor, -u <uživatel> nastaví crontabový soubor daného uživatele; v souboru se úlohy uvádí každá na zvláštní řádek, který se u uživatelských souborů skládá z 6 polí oddělených mezerami - 5 pro zadání času (v pořadí minuta, hodina, den v měsíci, měsíc a den v týdnu (ne-so = 0-6), „*“ vyhovuje všem hodnotám, „*/“ <n> každý n-tý časový interval, „-“ odděluje hodnoty téhož pole, „-“ označuje rozsah hodnot) a 1 pro příkaz samotný (pro zadání příkazu se používá absolutní cesta, nejde-li o vestavěný příkaz nebo klíčové slovo shellu, má-li nějaký výstup, odešle se uživateli emailem); prázdný řádek a řádek začínající znakem „#“ se ignoruje; mezi systémové soubory patří /etc/crontab a soubory umístěné v /etc/cron.d, které obsahují 1 pole navíc mezi časovým zadáním a příkazem - uživatele, pod kterým se má daná úloha spustit; soubory uživatelů se nachází ve /var/spool/cron/<uživatel>, a pokud jsou editovány ručně (nikoliv příkazem „crontab -e“), nejsou změny automaticky démonem načteny; oprávnění uživatelé jsou uvedeni v /etc/cron.allow, neoprávnění uživatelé v /etc/cron.deny, existují-li oba soubory, /etc/cron.deny se ignoruje</p> <pre>30 8 * * * /usr/bin/df /bin/mail admin (spustí úlohu každý den v 8:30) */30 8-16 * * 1-5 /usr/bin/who >> /tmp/users.out (spustí úlohu každých 30 min v pracovní době) 0 22 * * 5 /usr/local/scripts/backup.sh (spustí skript každý pátek ve 22:00) 0 0 1 * * for file in \$(/bin/find /web/logs/*); do > \$file; done (spustí úlohu na začátku každého měsíce)</pre>

From:

<https://prompt.cz/> - **Prompt.cz**

Permanent link:

<https://prompt.cz/procesy-a-ulohy>

Last update: **2025/07/18 12:49**

